

Úvodní slovo generálního ředitele

Vážení spolupracovníci, kolegové, podnikový časopis vydáváme, jak jistě již všichni víte, každé tři měsíce. Vzhledem k tomu, že je to již druhé vydání v tomto roce, malými počty zjistíme, že jsme v polovině roku.

Nadcházející letní období, kdy na jedné straně jako vodohospodáři máme nejvíce práce a na druhé straně si jako každý rok užíváme na dovolené, začíná.

Dovolte mi, abych se jen drobnou připomínkou vrátil k 1. květnu 2004, kdy jsme vstoupili do Evropské unie. Určitě jsme všichni plni očekávání, co dobrého nám tento vstup přinese. Stejně jako ostatní instituce a podniky, také i my jako vodohospodáři jsme se připravovali na vstup do EU a fázi vstupu jsme zvládli. Naše obchodní aktivity jsou sice jen regionální, budou se nás však týkat změny zejména v ekonomické sféře, změna DPH, změna zákona o zadávání veřejných zakázek a tak podobně.

Je opravdu jen na nás jak tuto šanci využijeme a rychle se začleníme mezi vyspělé evropské státy.

Všem Vám přeji úspěšné vykročení do druhé poloviny roku a samozřejmě krásné, ničím nerušené cestování po zemích Evropské unie s občanským průkazem.

Ing. Pavel Schneider

Úvodní slovo redakce

Vážení čtenáři Kapky, opět jsme se dočkali léta, sluníčka a nadcházejícího období letních dovolených. Redakce Kapky Vám přeje krásnou a ničím nerušenou dovolenou.

Z množství zpráv, které přinášíme na stránkách tohoto časopisu můžete jistě usoudit, že se v našem podniku stále něco děje. Také i v tomto vydání najdete spoustu informací týkajících se života našich zaměstnanců. Každoročně pořádáme letní sportovní hry, jejichž letošním pořadatelem je závod Opava. Také se konal Dětský den, je to novinka a uskutečnil se tentokrát na Domašově. Nezapomněli jsme samozřejmě na zajímavosti z přírody a opět se vrátíme do historie. Významnou událostí pro naši celou republiku byl vstup do Evropské unie.

Touto malou upoutávkou Vás zveme k nahlednutí do našeho časopisu, a přejeme příjemné čtení třeba někde u vody.

Redakce Kapky

Výsledky hospodaření za I. čtvrtletí 2004

Za období I. čtvrtletí 2004 bylo dosaženo hospodářského výsledku ve výši 25 406 tisíc Kč, což představuje překročení plánu o 5 268 tis. Kč. Hodnota překročení zisku jde ovšem na vrub nerealizovaných nákladů, jejichž čerpání v dalším období roku může zhoršit důsledky níže popsaného negativního vývoje v tržbách za povrchovou vodu.

Plánované výnosy a tržby jsou plněny přibližně v úrovni předpokládané časovým plánem, a to jen díky tomu, že se zatím daří kompenzovat výpadek v tržbách za povrchovou vodu vyššími tržbami za elektrickou energii.

Citelný pokles odběrů povrchové vody, hlavně v průmyslovém sektoru, datovaný od září 2003, dále pokračoval a jak dosavadní poznatky nasvědčují, vývoj v příštích měsících se pravděpodobně příliš nezlepší. Zatímco v I. čtvrtletí 2003 činil průměrný zpoplatněný denní odběr povrchové vody 487 955 m³ (z toho průmyslový 285 333 m³ a vodárenský 202 622 m³) činí analogické hodnoty za stejné období letošního roku jen 447 934 m³ (resp. 253 165 m³ a 194 769 m³). Z tohoto srovnání lze snadno dojít k závěru, že oproti roku 2003 podnik u těchto tržeb letos za každý kalendářní den „tratil“ cca 83 000 Kč (při přepočtu na stejnou cenovou úroveň).

Tento vývoj byl při sestavování plánu pro rok 2004 předpokládán. Proto také plán, v souladu se zásadou opatrnosti, nevychází z absolutního objemu smluvně sjednaných odběrů povrchové vody, ale z odborné roční prognózy předpokládající objem o cca 12 mil. m³ nižší. Přesto, jak výsledky prvního čtvrtletí ukazují (a potvrzují to i údaje za měsíc duben), ani takto plánované hodnoty nebude za rok 2004 dosaženo.

Pokračování na straně 2

Výsledky hospodaření za I. čtvrtletí 2004

Pokračování ze strany 1

Přítom se nelze spoléhat pouze na to, že tak jako v I. čtvrtletí se bude po celou zbývající část roku dařit kompenzovat tento vliv vyšší výrobou elektrické energie, neboť i ona do jisté míry závisí na klimatických podmínkách a je podřízena především vodohospodářským hlediskům, nehledě už k technologickému omezení daných možností.

Překročení plánovaného zisku bylo tedy dosaženo nečerpáním plánovaných nákladů. Přítom nelze, v té souvislosti, mluvit o úsporách, neboť jde obvykle buď o nečerpání nežádoucí (například u „nepovodňových“ oprav na vodních tocích a dílech, kde činí 1 534 tis. Kč) nebo o jistou nepřesnost odhadu při plánování (například u osobních nákladů kde nečerpání činí 1 548 tisíc Kč, u cestovního a ostatních nakupovaných služeb kde jde celkem o 1 407 tis. Kč).

V každém případě je nutno nyní považovat tyto „úspory“ za dočasné a počítat s jejich čerpáním v následujícím průběhu roku.

Pokud jde o finanční bilanci, tu popsané skutečnosti ovlivňují kladně, což se projevuje také poměrně vysokým stavem krátkodobého finančního majetku. V tomto směru bezesporu kladně působí i dlouhodobá snaha o udržení odpovídající platební kázně odběratelů a tím i žádoucí míry likvidity pohledávek. Paradoxně kladně zde působí rovněž skutečnost, že rozsah investování z vlastních zdrojů podniku byl ve sledovaném období proti stejnému období roku 2003 sotva poloviční a dokonce zhruba o třetinu nižší, než tomu bylo v roce 2002. Přítom roční plán, ve snaze pokrýt nezbytné provozní a investiční potřeby podniku, počítá s deficitním financováním. To, v porovnání s výsledky za první čtvrtletí, v konečném důsledku znamená, že nečerpání výdaje provozního i investičního charakteru se de facto jen posouvají do dalších období roku, což jen podpoří napětí mezi zdroji a potřebami financování.

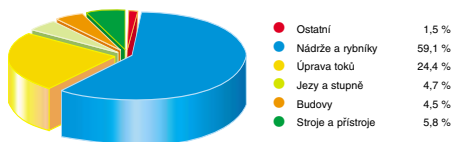
Ke kladům hodnoceného období lze přičíst některé výsledky dosažené při plnění úkolů v oblasti programového financování. Především pokud jde o neinvestiční akce k odstranění škod z povodně 1997, kde bylo realizováno již 36,35 % ročního objemu, dále plně využití dotace poskytnuté Statutárním městem Ostrava v roce 2003 na akce zahrnuté do programu protipovodňové prevence a v neposlední řadě i fakt, že ve vztahu k sumě prostředků přidělených formou příslušných „Rozhodnutí“ zakladatelem v tomto programu byl již realizován podíl 21,85 %.

Z důvodů, jak již byly zmíněny, nelze brát ekonomické výsledky I. čtvrtletí 2004 jinak než jen jako východisko pro další ekonomicky náročné období roku. Už letní měsíce ukáží zda a do jaké míry se našemu podniku podaří naznačené problémy překonat.

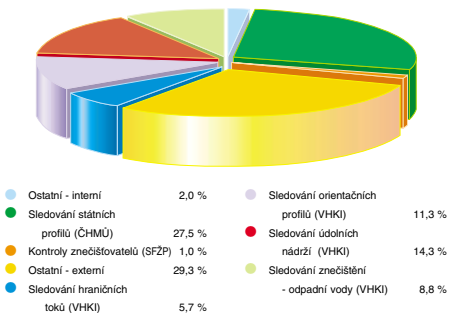
Ing. Petr Kučera

Statistické údaje

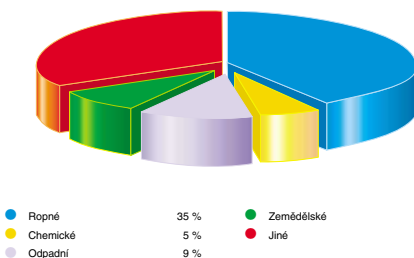
Majetek ve správě Celková skladba dlouhodobého majetku státního podniku Povodí Odry

Kontrola jakosti vod

Rozdělení potvrzených havárií podle druhu znečištění

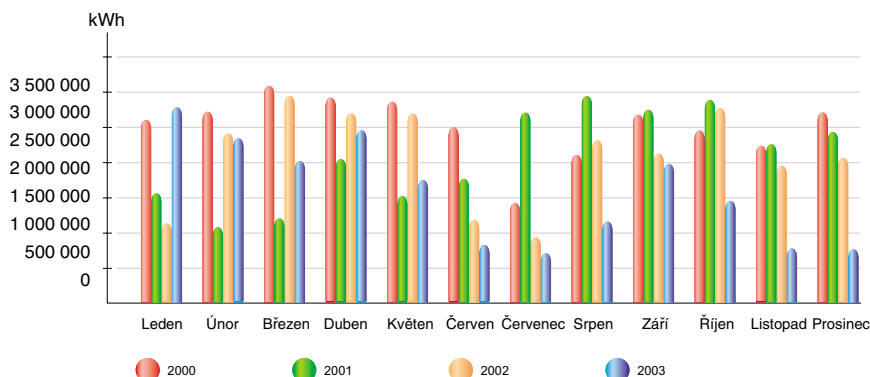

Zaměstnanci

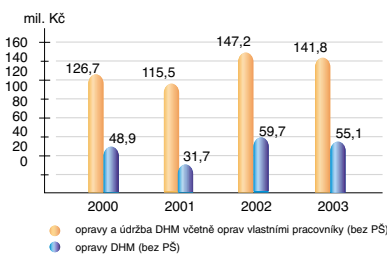
Stavy zaměstnanců

rok	2000	2001	2002	2003
počet zaměstnanců v přepočteném stavu	459,74	454,77	459,337	460,59
počet zaměstnanců ve fyzických osobách	466	466	461	468
z toho: THP	235	237	236	238
dělníci	231	229	225	230
správa státního podniku	164	164	164	164
závod Opava	130	129	128	132
závod Frýdek-Místek	172	173	169	172

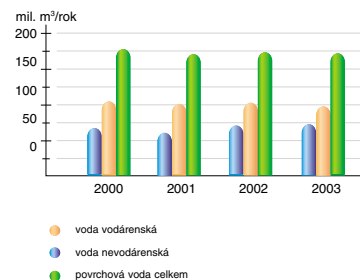
Výroba elektrické energie

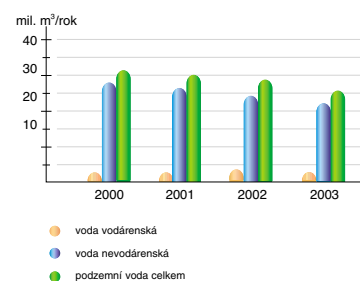
Opravy a údržba dlouhodobého hmotného majetku

Odběry povrchové vody

Odběry podzemní vody

Geofyzikální měření na ochranných hrázích v Povodí Odry

Dne 29. 1. 2004 byly prezentovány dílčí výsledky výzkumu sledování zemních hrází geofyzikálními metodami. Práce jsou součástí projektu IMPACT, který se zabývá výzkumem účinků a nejistot extrémních povodní. Jednou z částí tohoto projektu financovaného Evropskou unií byla řešerše geofyzikálních metod použitelných pro sledování stavu zemních hrází a vyhodnocení metod vhodných pro použití při měření na ochranných hrázích. Do projektu je zapojena společnost GEO Group, a.s., měření prováděla firma G-impuls. Na jednom z dílčích úkolů se podílel i provozní odbor státního podniku Povodí Odry. Geofyzikální měření je nedestruktivní metodou sledování stavu zemních hrází. Lze je rozdělit do několika skupin. Dále jsou uvedeny některé konkrétní metody se stručným popisem, tak jak jsou popsány v dílčích zprávách projektu.

Gravimetrie a mikrogravimetrie je metoda založená na povrchovém měření přirozeného gravitačního pole Země. Používá se pro měření hustoty násypu, lokalizaci míst se zvýšenou pórovitostí a kaveren.

Geoelektrické metody jsou založeny na měření přirozeného nebo umělého elektrického pole. Je jich několik a používají se na zjišťování filtračních vlastností prostředí, průsaků, lokalizaci tektonických poruch a materiálů s různou vodivostí, rezistivitou a dalšími vlastnostmi. Na zkušebních úse-

cích byla aplikována metoda symetrického odporového profilování – SRP, metoda vertikálního elektrického sondování VES, metoda spontánní polarizace SP a metoda multi-elektrodového profilování MEM.

Geotermální metody zkoumají termální a teplotní pole Země a transportní procesy tepla v zeminách. Jejich použití je možné v lokalizaci průsakových zón v tělese hráze a zón náchylných k namrzání.

Geologický radar (georadar) je založen na principu vysílání a přijímání elektromagnetických vln ve zkoumaném prostředí. Anténa vysílá signál a registruje se čas odezvy, z kterého se odvozují vlastnosti zkoumaného prostředí. Metoda je použitelná pro zkoumání rozdělení jednotlivých konstrukčních vrstev násypu, lokalizaci narušeného materiálu a zón, z nichž je vyplavená určitá frakce. Dále je touto metodou možno identifikovat lokální nehomogenity a určit úroveň hladiny podzemní vody.

Seismické metody jsou založeny na sledování šíření uměle generovaného elastického vlnění. Jsou použitelné při řešení hydrogeologických a inženýrsko-geologických problémů. Lze jimi například zjistit tektonické poruchy, odhadnout pórovitost materiálu a určit kaverny a otvory pod povrchem.

Tyto metody byly aplikovány na dvou zkušebních úsecích v Povodí Odry. První lokalitou byl úsek ochranné hráze na Opavě

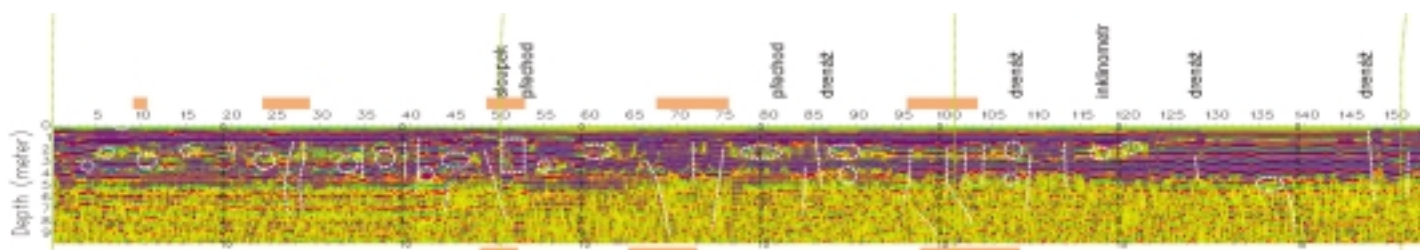

v Jilešovicích v kilometru 9,52–10,37 a druhou úsek ochranné hráze na Olši ve Špluchově v kilometru 18,70–19,40. Měření bylo naplánováno ve třech etapách při různých zatěžovacích stavech od jara 2003 do jara 2004. Při měření byl na obou zkušebních úsecích aplikován soubor metod, pro každou metodu byl zvolen optimální krok měření. Naměřená data byla zaznamenána do PC a zpracována speciálními softwary. Interpretace výsledků vyžaduje zkušenost a může být silně ovlivněna znalostmi prostředí.

Jaké jsou konkrétní možnosti využití geofyzikálních měření? Mohou sloužit jako ukazatel kvality provedených prací při opravách či budování zemních hrází. Tento systém je využíván např. u železničních násypů.

Také mohou sloužit jako jedna z dalších metod sledování stavu zemních hrází v rámci technickobezpečnostního dohledu. Zvláště na ochranných hrázích III. kategorie podle § 62 zákona č. 254/2001 Sb., mohou být vedle vizuálních prohlídek dalším způsobem sledování a mohou sloužit jako další podklad pro hodnocení jejich bezpečnosti. Ve správě Povodí Odry je 19,5 km hrází ve III. kategorii, ale tato měření mohou být účelná i na hrázích IV. kategorie. Pro jejich použití by bylo zapotřebí vybrat vhodné metody a vyloučit metody méně vhodné. Některé jsou silně závislé na lokalizaci měřených bodů, což znemožňuje jejich opakované použití. Geofyzikální měření mohou být samozřejmě aplikována i na hrázích nádrží a rybníků.

Ing. František Glac

Vodní dílo Žermanice – prognóza vývoje chování přehradních bloků

1. Účel a historie přehrady

Přehrada Žermanice byla postavena v letech 1950–1957. Hráz tížní betonové přehrady má výšku 31,5 m, celková délka hráze uprostřed vyklenuté proti vodě obloukem o poloměru 500 m má délku v koruně 499,5 m včetně zavázání. Celkový objem nádrže je 25 mil m³ vody. Mezi hlavní účely přehrady patří dodávka surové vody pro průmysl a ochrana před povodněmi, okolní území i samotná nádrž je intenzivně rekreačně využívána. Přes maximální snahu autorů koncepce přehrady přizpůsobit konstrukční uspořádání hráze problematickým základovým poměrům jsou na přehradě po 40 letech provozu přehrady zaznamenávány stále deformace přehradních bloků, které se staly předmětem rozsáhlých odborných diskuzí. Dlouhodobé deformace vyvolaly u provozovatele potřebu analyzovat moderními metodami současný stav hráze s cílem stanovit prognózu možného dalšího vývoje chování hráze.

2. Inženýrsko-geologické poměry v přehradním profilu

Zvolené místo ke stavbě přehrady se z morfoloického hlediska jeví jako velmi příznivé. Podle projektu měla být realizována klasická tížní betonová hráze. Z geologického hlediska se ovšem jednalo o místo s velmi komplikovanými poměry k založení hráze na podloží s nevhodnými a nejasnými vlastnostmi z hlediska stlačitelnosti a propustnosti. Geologické poměry území leží v okrajovém pásmu karpatského flyše, který je tvořen spodnokřídovými břidlicemi (těšinskohradištské vrstvy) s vložkami

pisčitých vápenců a s intruzemi těšinitu. V hloubce zhruba 650 m tvoří podloží těchto břidlic přibližně 200 m mocná poloha produktivního karbonu. V hrázovém profilu tvoří těšinit ložnou žilu o mocnosti 28 až 35 m, která je zářezem údolí přerušena na šířku téměř 30 m. Těleso těšinitu je rozlámano na bloky řádově v jednotkách až desítkách metrů v důsledku tektonické predispozice i svahových pohybů či plastických deformací podložních břidlic. Do hloubky 5 až 15 m je těšinit zvětřalý až rozložený (zhruba v polovině pravého svahu je zvětřalý na celou mocnost).

V pravém zavázání vystupuje těšinit až na povrch. V levém svahu je těšinit překryt několika metrovou polohou břidlic.

Břidlice jsou měkké, tenké lupenité, barvy hnědošedé až černošedé. Obsahují vložky vápenných písčinců a vápenců. V neporušeném stavu jsou kompaktní, na vzduchu se rozpadají na střípky, ve vodě měknou a rozbírají.

Při tvorbě kvarterního říčního systému došlo erozní činností řeky Lučiny k obnažení podložních břidlic v údolí a těšinitového tělesa na svazích. Dále byl dnešní reliéf údolí modelován původní tektonikou, plastickým přetvářením břidlic v podloží těšinitového tělesa a svahovými pohyby okrajových bloků těšinitu. Na úpatí svahu bylo ve výkopech zřetelně vytlačování podložních břidlic a stupňovité zvedání okrajových bloků těšinitu.

V důsledku toho jsou břidlice ve svazích i v údolí silně prohnětené a shrnuté do strmých vrás, zatímco v podloží neporušených

těšinitových bloků jsou uloženy téměř vodorovně.

3. Konstrukční uspořádání tělesa hráze

Složitým geologickým poměrům bylo nutno přizpůsobit konstrukční uspořádání hráze. Geologická pestrost podloží si vyžádala provedení rozsáhlých injekčních prací, jejichž cílem bylo kromě dokonalého zatěsnění podloží do hloubky 25 až 40 m i zpevnit horniny pod základovou spárou plošnou fortifikační injektáží do hloubky 10 m. V pravém zavázání byla vybudována předsažená betonová těsnicí a stabilizační membrána délky 159 m a s hloubkou založení až 27 m. Vzhledem k malé smykové pevnosti břidlic a únosnosti podloží byl snížen vztlak na základovou spáru podélným drénem. Bloky na pravém břehu jsou ze vzdušné strany přitíženy mohutným násypem.

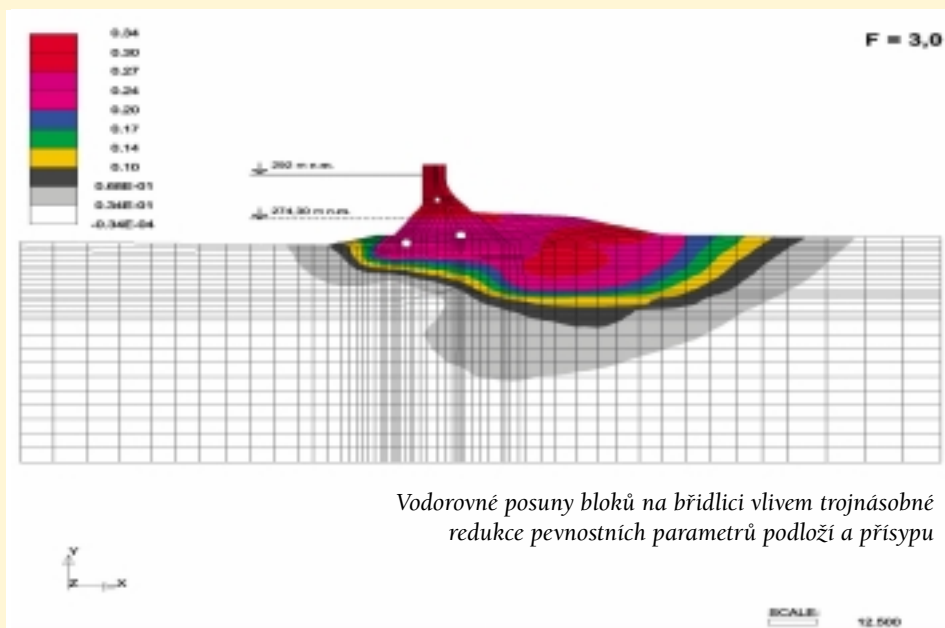

Pohled na hráz přehrady Žermanice

Změnu původní koncepce přehrady betonové tížní hráze řešenou v projektu se za vhodnější řešení realizací sypané hráze nepodařilo prosadit.

4. Průběh měření a pozorování technickobezpečnostního dohledu

Složitě základové podmínky, stlačitelné a relativně koncentrované zatížení podloží vedlo již při otevření stavební jámy v patě pravobřežního zavázání hráze k oživení svahových pohybů. Bylo pozorováno vytlačení měkké břidlice do stavební jámy. Výkopovými pracemi došlo k odlehčení paty svahu a oživení nebo zrychlení velmi pomalého pohybu charakteru creepu. Pozdější sledování svislých deformací dokumentovalo velmi výrazný vliv injekčních prací. Počáteční používané vysoké injekční tlaky rovné až 3 násobku hmotnosti nadloží způsobily zdvihy návodní strany budovaných přehradních bloků řádově až v decimetrech, na vzdušné straně se zdvih bloků pohyboval do 20 mm. Po snížení injekčních tlaků postupně až na 1,3 násobek hmotnosti nadloží nebo přerušení injektáže se okamžitě projevilo na zpomalení nebo zastavení vertikálních deformací. Vliv prvního napouštění nádrže se projevil u všech bloků mírným sednutím.

Vodorovné posuny bloků na břidlici vlivem trojnásobné redukce pevnostních parametrů podloží a přísypu

Evropská unie

Od roku 1965 jsou v pravém závazání přehradu pozorovány zdvihy až 18 mm. Trend zdvihu je v poslední době ustálený až mírně zrychlený. Z měření náklonů vyplývá, že největší vychýlení koruny hráze po vodě je zaznamenáno u bloků na břidlici, od kterých se na obě strany náklon postupně snižuje. Celkový náklon v úrovni koruny od roku 1962 je až 35 mm. Z měření od roku 1981 vyplývá mírně zpomalující trend vývoje naklání. Celkový vodorovný posun bloků směrem po vodě dosáhl ve svém maximu až 60 mm u bloků na břidlici. Režim HPV i režim průsaků je i v současné době stabilizovaný. Dosavadní průběh měření vztlaků svědčí o dlouhodobé stabilizaci vztlakových poměrů pod hrázi.

5. Analýza chování hráze

Program analýzy stability hrázových bloků započatý v roce 2000 státním podnikem Povodí Odry, ve spolupráci s Aquatis, a.s. a Dolexpert-Geotechnika byl rozložen do několika na sebe navazujících etap. Postupuje se od dvourozměrných lokálních modelů v příčných řezech, přes regionální modely až k modelům prostorovým. Základem pro matematické modelování chování hráze se stalo dlouhodobéměření a pozorování TBD. V návaznosti na sblížovací výpočty pomocí rovinných mechanicko-hydraulických řešení MPK byla provedena stabilitní analýza přehradního bloku založeného na břidlici i těšinitu. Stupeň stability byl vyšetřen metodou postupné redukce smykových parametrů a odhalen možný mechanismus narušení stability přehradu. V obou případech došlo k vytvoření hluboké smykové plochy. Pro reálný provozní případ je min. zjištěný stupeň bezpečnosti větší než 3,0 pro blok na břidlici a 1,65 pro blok na těšinitu. Zjištěný rozdíl mezi stupni stability potvrdil nutnost prostorového řešení napjatosti, přetvoření a stability přehradu. V dalších výpočetních etapách byl postupně zkoumán pomocí regionálních modelů proces vytváření údolí, byly modelovány svahové pohyby během výstavby přehradu i vliv nádrže na vytlačování břidlic směru toku.

6. Závěr

Pozorovaný zdvih hráze je s největší pravděpodobností výsledkem procesů v regionálním měřítku přesahujících rozměr vodního díla.

Oproti tomu naklání a posuny v dilatačních spárách mají spíše spojitost s konstrukčním uspořádáním hráze v daném geologickém prostředí. První výsledky sblížovacích výpočtů dokládají, že výpočetní model a parametry přijaté v rámci předpokladů dobře simulují chování přehradu a tvoří vhodný podklad pro stabilitní prostorové řešení přehradu Žermanice, které se v současné době dokončuje.

Ing. Tomáš Skokan

- 1952 vzniká Evropské sdružení uhlí a oceli (ESUO), jehož členy jsou Francie, Německo, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Lucembursko
- 1957 šest členů ESUO zakládá Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom)
- 1967 spojují se orgány všech tří seskupení, vznikají Evropská společenství (ES)
- 1973 k ES se připojuje Británie, Irsko a Dánsko
- 1981 členem ES se stává Řecko
- 1985 Grónsko, autonomní oblast Dánska, opouští ES
- 1986 k ES se připojuje Španělsko a Portugalsko
- 1990 sjednocením Německa se ES rozšiřuje o bývalou NDR
- 1992 podepsána smlouva o vytvoření Evropské unie (EU)
- 1995 členem EU se stává Finsko, Švédsko a Rakousko
- 2004 členem EU se stává Česko, Polsko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Kypr a Malta

Víte, že ...

S připojením Česka a dalších devíti nových zemí překročí unie všechny dosavadní meze a hranice. Vznikne třetí nejlidnatější útvár na planetě (po Číně a Indii) s 450 miliony lidí a také největší hospodářský prostor na světě.

Unie překročí hraniční linii, po které kdysi běžela „železná opona“ a spojí to, co zůstalo rozdělené desítky let od konce druhé světové války.

Ne všechny změny budou k lepšímu. Relativně, v poměru na jednoho obyvatele, si unie oproti svým konkurentům, Spojeným státům a Japonsku, viditelně pohorší. Na rozdíl od minulých rozšíření se k ní přidává ne jeden či dva, ale celá řada chudých a málo rozvinutých zemí.

Evropská unie není zdaleka jen Evropa. Až budete popíjet rum s mangovým džusem na karibském ostrově Martinik, budete se moci cítit „jako doma“. Tento „ostrovní ráj“ je totiž zámořským územím Francie, a tedy součástí EU se vším, co k tomu patří.

To byl jen krátký a zdaleka ne vyčerpávající výčet kladů a záporů vstupu do EU. Všichni si určitě přejeme prosperitu našeho státu a posun kupředu. Snad se to podaří.

Nová Evropa

Česká republika, Belgie, Estonsko, Francie, Itálie, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Švédsko, Dánsko, Finsko, Irsko, Kypr, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko, Španělsko, Velká Británie.

Nová lávka přes řeku Ostravici

Pokud se budete chtít podívat na nově rekonstruovaný Slezskoostravský hrad ze třináctého století, který nebyl srovnán se zemí prakticky jen shodou šťastných náhod, můžete použít nově postavenou lávku přes řeku Ostravici. Slavnostní otevření se uskutečnilo 14. 5. 2004.

Význam, jaký ve městě stometrové lávce přisuzují, je zřetelný již z toho, že jí vysvětil ostravskoopavský arcibiskup Václav Lobkovicz a k ceremoniálu se dostavila celá jedenáctičlenná městská rada.

Nová lávka stála kolem devíti miliónů korun a na její základy byla použita konstrukce na potrubí, které bylo taženo přes řeku.

Šárka Smaržová

Hraniční meandry Odry – evropský přírodní fenomén

Nezkrocené toky, tvořící si svobodně vlastní koryta bez zásahu člověka, již ve střední Evropě nenajdeme. Říční zákruty byly protaty, břehy jsou sevřeny pevnými koryty. Pouze v horních, pramenných úsecích si potoky a říčky zachovaly svoji nespoutanou dynamiku. A i tu se jim mnohdy snažíme odepřít. Kdo by očekával volný pohyb říčních zákrutů – meandrů, tvorbu a zánik bočních ramen, břehových nátrží, pobřežních hlinitých, písčitých a šterkových lavic a říčních ostrovů doprovázenou pravidelnými záplavami nivy na tekoucích hraničních vodách? Je vůbec něco podobného možné nalézt v průmyslově zatížené krajině? Hraniční Odra mezi Českou a Polskou republikou je výjimkou potvrzující pravidlo.

Na Odře mezi hraničním přechodem Bohumín-Chalupki a ústím Olzy se nachází jeden z posledních úseků evropsky ohrožených volně meandrujících podhorských toků. Korytotvorné pochody podporují výskyt biotopů a druhů, pro které Evropské směrnice o stanovištích a ptácích vyžadují ochranu. Hraniční meandry Odry jsou v obou sousedních státech navrženy do soustavy NATURA 2000. Jejím účelem je chránit zachovalé lužní lesy, mrtvá ramena a říční náplavy s bohatou vodní, mokřadní a suchozemskou flórou a faunou. Naplňování Evropské směrnice vodní politiky je zárukou pro udržení korytotvorné dynamiky hraničních meandrů.

Při povodni v roce 1997 došlo k přirozenému protržení jednoho z říčních zákrutů. Podle platných zákonů a mezinárodních dohod byly připraveny plány na opravu a regulaci koryta, které by přirozeným morfologickým pochodem zabránily. Součástí každé větší investice do krajiny je i biologické hodnocení, které poukázalo, že v hraničním úseku jsou přírodní hodnoty mimořádného významu. Toto první komplexnější přírodovědné hodnocení také nastartovalo proces, v němž se ochrana přírody snažila nalézt dialog se správcem toku Povodím Odry. Díky vstřícnosti správce toku, Ministerstva životního prostředí a také porozumění Česko-polské komise pro hraniční vody, bylo zahájení úprav odloženo. Hlavním partnerem ochrany přírody se stal WWF Auen Institut Deutschland, který se stal nositelem celého projektu. V čase dvou let, který získal, nechal provést všechny potřebné analýzy a rozborů, které pak posloužily k vyhodnocení a doporučení dalšího vývoje. Časově náročné a vysoce odborné studie byly provedeny uznávanými českými a polskými specialisty v oboru hydrologie, morfologie a ekologie říčních toků. Pochopení jsme našli nejenom u obcí Bohumín a Krzyżanowic, ale i u státních institucí. Místní znalci z nevládních českých a polských organizací byli neocenitelnými průvodci a rádci v terénu. Jim všem patří dík za to, že se podařilo předložit

pádné argumenty pro zachování současného stavu. Na základě předložené shrnující zprávy bylo zatím od plánované regulace meandrů upuštěno.

Pro trvale udržitelný, přirozený vývoj území je naléhavě nutná další spolupráce po obou stranách hranic. Dlouhodobou ochranu přírodních hodnot meandrů lze dosáhnout vymezením volného prostoru pro korytotvorné říční pochody, přijetím konceptu tzv. „Espace de liberté“. Ten se osvědčil např. ve Francii a Švýcarsku. Zajištění volného prostoru tam stát podporuje vhodnými pozemkovými úpravami, směnou, případně výkupem. Realizace konceptu vyžaduje pochopení na úrovni místní, regionální a v případě oderských meandrů i na úrovni mezinárodní.

Ve své práci proto úzce spolupracujeme s kolegy přírodovědci i na polské straně. Projednávání však nezůstalo jen v rovině ekologické, ale situace v hraničních meandrech je trvalým bodem, který projednává a sleduje i česko-polská komise pro hraniční vody a v trvalé pozornosti je i na setkáních zmocněnců vlád obou zemí. Hraničními meandry probíhá i státní (vodní pohyblivá) hranice mezi Českou republikou a Polskem, takže zcela na místě je i spolupráce s Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR. Hraniční meandry, na jejich počátku stála jen ekologie se nyní staly problematikou projednávanou ve velice širokém spektru. V současné době jsou všechny výzkumy dokončeny, podklady připraveny pro projednávání na nejvyšší úrovni.

Výsledky jsou velice zajímavé nejen pro odborníky, ale i pro širokou veřejnost, a proto jsme se rozhodli je nabídnout ke shléd-

nutí i prostudování všem, kdo o problematice hraničních meandrů projeví zájem, a to formou výstavy v Žerotinském zámku v Novém Jičíně.

Pořadatelé výstavy Muzeum Novojičínka, WWF-Deutschland a WWF-Polska, státní podnik Povodí Odry, Město Bohumín, Agentura ochrany přírody a krajiny věří, že výstava přispěje k uvědomění si jedinečnosti hraničních meandrů Odry a pomůže k jejich trvale udržitelnému, vyváženému managementu. Hraniční meandry by se mohly stát následováním příkladem vzájemně prospěšné, přeshraniční spolupráce mezi ochranou přírody, vodním hospodářstvím a územním plánováním.

PhDr. Vladislava Hamplová

Malé ohlédnutí za vernisáží

Příprava a instalace výstavy i vernisáže si vyžádala mnohem více času, než je obvyklé u jiných výstav. Bylo to způsobeno především tím, že tato výstava se zcela vymyká standartu i obvyklému pojetí. Do výstavních síní s historickými klenbami bylo potřeba umístit diorama z živé přírody, a to včetně vodní plochy, dále velkoformátové panely, na nichž by bylo možno dokumentovat letecké záběry, protipovodňové plány, letecké snímky zájmového území, a to vše ještě dát do kontextu s historickými dokumenty, vzácnými archiváliemi a ručně kreslenými mapami první historické vodní hranice, propojit s muzejními exponáty živočichů, herbářovými položkami a výsledky mapování Natura 2000. Vše navíc doplnit o živé ukáz-

Pozvání na výstavu

Meandry Odry – evropský přírodní fenomén

Muzeum Novojičinska ve výstavních síních Žerotinského zámku v Novém Jičíně připravilo výstavu věnovanou hraničním meandrům řeky Odry. Nad výstavou převzal čestnou garanci ministr zemědělství ČR Ing. Jaroslav Palas a generální konzul Polska Andrzej Kaczorowski, kteří také výstavu slavnostně otevřeli 3. května 2004.

Co lze vidět

U vstupu do výstavních síní je možno shlédnout originál hraničního kamene z roku 1883 s císařským znakem, který byl objeven teprve nedávno. Pochází z doby vlády císaře Františka Josefa I. a osazen do míst v blízkosti soutoku Odry a Olše byl pravděpodobně v důsledku změn vodní hranice, která nastala během povodní v letech 1881 a 1882.

Diorama, přibližující veřejnosti zatím ne příliš známý kus přírody, který je odborníky označován za evropský přírodní unikát. Prohlédnout si je možno i archivní dokumenty z doby Marie Terezie, která po prohrané válce o dědictví rakouské, musela odstoupit Prusku část rakouského Slezska. Vystavena je také první, ručně kreslená mapa hranic mezi rakouským a pruským mocnářstvím z roku 1742 a další archiválie s podpisem císařovny. Historické dokumenty jsou doplněny dalšími historickými mapami. Historie toku je sledována i v dalších mezinárodních smlouvách, a to jak versailleských smlouvách (po vzniku samostatné ČSR), krátkodobé smlouvě z roku 1938 a končí u stávající platné smlouvy o stanovení státních hranic.

Vzájemným porovnáním historických map můžeme sledovat hydrologický vývoj toku Odry a potvrdit si skutečnost, že „řeky mají svou paměť“. Úsek velkého hraničního meandru u Starého Bohumína je toho dokladem: Po 240 letech se v těchto místech řeka vrátila do svého původního koryta.

Změny koryta, které nastávají vždy, když dochází k záplavám, k řece a jejímu přirozenému životu patří. Většina evropských hraničních řek je napřimena a zkanalizována, oderské hraniční meandry si však svou hydrologickou dynamiku ponechaly, a proto jsou ekology označovány za ojedinělý přírodní unikát. Největší povodní XX století – z roku 1997 je věnována samostatná část. Záplavy jsou dány do kontextu s protipovodňovými opatřeními i funkcí přírody. Ta je v meandrech vzácně bohatá, proto je jí věnován celý výstavní prostor v Kamenné síni, která tvoří druhou část výstavy. Při představení bohaté škály živočišných i rostlinných druhů bylo nutno přistoupit k určité selekci a představit především to, co je dnes z evropského pohledu zvláště chráněno, především v rámci tzv. Nature 2000.

Závěr výstavy je pak věnován výhledu, kterým by se mohly meandry dále rozvíjet, a to konceptu Espace de Liberté, který je již realizován na řekách ve Francii a Švýcarsku. Výstava je prezentací výsledků práce mezinárodního týmu odborníků, ze kterého můžeme uvést alespoň P. Obrdlika – WWF Deutschland, P. Niznanského – WWF Polsko a V. Hamplovou – Muzeum Novojičinska, která je také autorkou libreta výstavy.

PhDr. Vladislava Hamplová

ky olistěných dřevin, které se v meandrech vyskytují, nebylo vůbec jednoduché. Také při vlastní instalaci jsme se museli potýkat s nemalými problémy, přesto však úderem 11.00 hodiny dopolední byly výstavní síně připraveny pro prvního hosta, kterým byl ministr zemědělství Ing. Jaroslav Palas, kterého doprovázel generální ředitel státního

podniku Povodí Odry Ing. Pavel Schneider. Popolední čas byl pak věnován pracovním rozhovorům, kterých se zúčastnili již i další hosté. Byli jimi generální konzul Polska Andrzej Kaczorowski, zástupce WWF Polska Mgr. Piotr Nieznanski a zástupce hejtmana Moravskoslezského kraje Ing. Zdzislaw Wantula. Diskutovala se především otázka hraničních meandrů a jejich dalšího vývoje.

Slavnostní vernisáže, která byla zahájena v 16.00 hodin se zúčastnilo asi 160 hostů. Výstava byla věnována řece Odře, proto v kulturním programu zazněly verše Odrou křestná, které recitovala jejich autorka Lydie Romanská a v podání dámského vokálního kvarteta - Malá kantáta pro velkou řeku, kterou napsal hudební skladatel Dobroslav Lidmila. Výstavu otevřel slovem i přípitkem ministr zemědělství Ing. Jaroslav Palas.

Byl již májový podvečer, ale v síních Žerotinského zámku se ještě dlouho svítilo.

V tereziánských pokojích, byla připravena tabule a probíhaly kuloární rozhovory.

Motto výstavy: Felix qui potuit rerum cognoscere causas (Vergilius: Štasten, kdo mohl poznat příčiny přírodních jevů) bylo v plné míře naplněno.

PhDr. Vladislava Hamplová

Co předcházelo stavbě vodního díla Kružberk

Nádrž na řece Moravici u Kružberka se objevuje v rakouském přehradním programu z r. 1911 jako druhá v pořadí co do velikosti objemu (30,5 mil. m³). Poměrně stálý a bohatý průměrný průtok Moravice (5,9 m³/s), málo zastavěné údolí a dobré morfologické a geologické podmínky zájem vodohospodářů vždy přitahovaly. Pro ener-

getické využití byl lákavý i 140 m výškový rozdíl na přímé 40 km vzdálenosti mezi Kružberkem a Hradcem nad Moravicí. Proto se také o Kružberku hovořilo spíše ve spojení s další nádrží na řece u obce Žimrovce (nad Hradcem n/M), která byla prosazována s využitím pro plavební účely již

Pruskem. Energetické a později plavební zájmy (za německé okupace ČSR), spočívající ve sdružení přehrady Kružberk tentokrát s nádrží Spálov na horní Odře, potřebu akumulace pro zásobení obyvatelstva vodou vnímaly jen okrajově. Také předběžný projekt, zpracovaný v letech 1931–37, sice otázku nalepšování průtoků pro zemědělství, průmyslové odběry a asanační potřeby nevykloučoval, ale prioritně řešil energetické využití.

Názory společnosti na využívání vodního bohatství dokládá zákon č. 50/1931 o stavbách financovaných z vodohospodářského fondu (byl platný až do r. 1955), podle něhož mohly být údolní nádrže stavěny ze státních prostředků jen v případě, že budou sloužit k využití vodní síly nebo pro účely vodocestné. Ustanovení tohoto zákona a z první republiky přežívající názory preferující energetické účely nádrží, byly pro přípravu stavby přehrady velkou brzdou i po r. 1946. Centrálními orgány státu byla dále zdůrazňována souvislost Kružberka se Žimrovicemi, případně Spálovem, i když pro žádnou z těchto nádrží nebyly k dispozici ani základní průzkumné

podklady. Situaci komplikoval i nezájem ze strany průmyslu, jehož poválečné nízké výkony vzbuzovaly dojem, že vystačí i do budoucna s vodou z toků. Výhledové krytí potřeby vody v té době zaujalo pouze představitele města Ostravy, kteří vyjádřili ochotu podílet se z části na finančních nákladech

stavby za slib, že město bude moci z přehrady v roce 1975 odebírat 350 litrů vody za vteřinu (městské vodárny ovšem ještě předpokládaly, že nádrž jako nový vodárenský zdroj budou potřebovat nejdříve za 10 let). Za národohospodářsky únosné pro stát se považovalo rozestavění jen jedné přehrady Ov republiky. Vzhledem k tomu, že vedle severomoravského Kružberka existovala ještě jiná místa se zájmem o obdobnou stavbu, vyvstaly tím další komplikace.

Překonat všechny tyto překážky a v poválečné atmosféře prosadit do podvědomí představitelů hospodářského vedení státu hrozbu brzkého nedostatku vody na Ostravsku, která se později bezesbýtku naplnila, vyžadovalo nezměrné úsilí. Ing. dr. J. Čermák (zastupující později investora stavby přehrady) v člancích a brožurách o Kružberku, jichž byl autorem příznával, že k dosažení cíle zahájení stavby v r. 1948 bylo nutné nejednou využít mezer v zákonech a příslušných předpisech.

Vodopravní výměr ke stavbě přehrady z března r. 1948 uvádí při výčtu účelů nádrže již na prvním místě účel „opatření užitkovou vodou pro ostravský průmysl a pro průmysl v údolí řeky Opavice“. Na druhé místo je řazeno energetické využití, dále pak zadržování středních vod, umožnění převodu vody do nádrže Spálov, zavlažování luk a ředění znečištění.

Umístění přehradní zdi, známé z rakouského přehradního programu, bylo z hlediska geologických podmínek pro její založení předmětem několikerého zkoumání už od roku 1918. I když některé posudky vyzněly ve změnu a posunutí hrázového místa, byl v r. 1923 původní, Slezským zemským stavebním úřadem navržený, profil shledán způsobitelným. Že v daných podmínkách byl zvolen profil nejpříznivější, se po otevření stavební jámy o čtvrt století později potvrdilo. Pro určení maximálního vzduť hladiny v nádrži a tím i jejího celkového objemu, byly rozhodující nejdříve dvě skutečnosti. Tou první byly geologické poměry v levém břehu, které od určité úrovně nebyly příznivé a druhou výška tehdy nového mostu silnice I. tř. z Opavy do Olomouce, přecházející údolí na konci vzduť nádrže. Přebudování mostu včetně nájezdů by bylo mimořádně nákladné a zvýšilo by nepřijatelně celkové náklady stavby. Rozhodujícím důvodem však byly závěry poválečných prohlubujících studií na využití vodního bohatství Moravice, z nichž vyplývalo, že ani dvojnásobné zvětšení objemu Kružberka možnosti povodí Moravice optimálně nevyužije, a že toho bude možné dosáhnout pouze vybudováním další nádrže o velkém objemu.

Přehradní zeď byla již v předběžném projektu navržena přesně v téže poloze kde nyní stojí, ve tvaru oblouku o kruhovém poloměru 450 m. Předběžný projekt rovněž předpokládal, že konstrukčně bude vzdouvacím objektem tížní hráz (o tíze vylučující posunutí nebo překlopení tělesa hráze vod-

ním tlakem). Její rozčlenění a funkční vybavení bylo ovšem od současnosti odlišné, a to především vzhledem k průtokové elektrárně, projektované přímo u zdi. Pro převádění povodní mělo sloužit 6 přelivů hrazených stavidly. Provoz nádrže byl podmíněn zachováním průtokového režimu pod přehradou, neboť zde v té době bylo funkčních několik mlýnů. Zájem byl i na zachování příznivých poměrů pro existující letoviska v Kružberku a zejména v Jánských koupelích. Projekt se zabýval i stavbou náhradních příjezdních komunikací a připravován byl i rozsáhlý výkupový elaborát. Práce na předběžném projektu skončily v roce 1937.

Osud projektu byl v následujících letech poznamenán evropským politickým vývojem. V r. 1939 byl předán německým okupačním úřadům, vrácen byl s ukončením války a teprve r. 1947 proběhlo jeho vodoprávní projednání. Mezitím se však zásadně změnilo nazírání na hlavní účel nádrže, a tak už při schvalování projektu bylo jasné, že je nutné jej přepracovat a návrh přizpůsobit zásobovacímu účelu nádrže. Expositurou Moravskoslezského zemského národního výboru (MZNV) v Ostravě byl projekt do r. 1949 od základu přepracován. Z původního řešení zůstaly jen tížný typ a umístění hráze a výška maximální hladiny. Odpadla elektrárna, změněno bylo hydrotechnické řešení přehradní zdi s ohledem na funkční zařízení pro odběry užitkové vody, nově byl navržen i systém příjezdních a náhradních komunikací. Koncem roce 1951 do projekčních prací a následně i do počátečního provozu nádrže zásadním způsobem zasáhlo rozhodnutí centrálních úřadů, kterým se údolní nádrž u Kružberka měla stát hlavním zdrojem pitné vody pro oblast Ostravska a Karvinska. To přineslo další nové změny a doplňky jak k projektu přehradní hráze, tak zejména k úpravám v zátopě nádrže, protože bylo nutné provést její celkovou asanaci (likvidaci stromů, keřů, pařezů a zbytků zástavby, asanaci hnojišť, žump atp.). Ke zmírnění nepříznivého kvalitativního ovlivňování vody v nádrži přítokem Lobnického potoka bylo dříve uvažované přemostění jeho údolí nahrazeno sypanou hrází. Stavebník a do r. 1952 zároveň i generální projektant MZNV původně předpokládal, že nádrž bude provozně podřízena jen účelu zásobování vodou, a proto v ní neuvažoval s ponecháním retenčního prostoru k zachycování povodní. Důvodem byla snaha zlepšovat kvalitu vody v nádrži pravidelným přepouštěním horních oteplených vrstev vody přes přelivy pod hráz, což ovšem vylučovalo nižší zásobní (provozní) hladinu. Přes určité počáteční rozpaky při prosazování myšlenky na vytvoření ochranného prostoru, byla nakonec protipovodňová ochrana zakotvena už do prvního manipulačního řádu vodního díla a úroveň zásobní hladiny byla poněkud snížena.

Ing. Otto Bosch

Jak to vypadá s rekonstrukcí doprovodné vegetace vodních toků Osoblaha a Prudník?

Prudník i Osoblaha - vodní toky v naší správě, protékající osoblažským výběžkem jsou ve značné délce osázeny na svých březích monokulturou topolu kanadského. Tyto porosty na Osoblaze, v délce asi sedmi kilometrů a na Prudníku, v délce asi čtyři kilometrů tvoří dominantní prvek krajiny v jihovýchodní části výběžku. Svým mohutným vzrůstem i stářím - asi čtyřicet let, však nemohou dostatečně efektivně plnit funkci doprovodných porostů těchto toků. Ostatně na těchto úsecích obou vodních toků byly rekonstrukčním mapováním stanoveny převládající geobioceny - dubové a habrojilmové jasaniny - s dominantními dřevinami v doprovodných porostech těchto druhů: jilm, vrba bílá, olše lepkavá, habr, dub, jasan, lípa, topol černý a javor babyka.

V lednu 2003 jsme zahájili s příslušným pověřeným úřadem - Městským úřadem v Krnově - jednání o možnostech rekonstrukce těchto porostů.

V létě téhož roku jsme uskutečnili pochůzku - zástupci VH Krnov, městský úřad a agentura ochrany přírody a krajiny. Posledně jmenovaná instituce dala k zamýšlené rekonstrukci své doporučení s určitými podmínkami, které však jsou pro správce toku akceptovatelné.

Proč se však správce toku zabývá takovou problematikou? - Předně proto, že mu není lhostejný jak krajinný ráz, který monokulturou tohoto druhu topolů utrpěl. Pak také proto, že tento druh topolů svým kořenovým systémem i věkem k tokům nepatří.

Pokračování na straně 10

O tomto problému se zmiňují v letním vydání Kapky z roku 2002, v článku „Jaké topoly jsou ve vegetačním doprovodu vodního toku a jeho břehových porostech vhodné?“

Taková hradba stromů působí nepříznivě, kromě již popsaných vlivů, svým přístíněním vodního toku na složení a kvalitu rybí osádky a na straně druhé nepříznivě ovlivňuje růst zemědělských plodin na přiléhajících polních pozemcích. V neposlední řadě rovněž zamezuje nárůstu rostlin v podrostu – bylinného i keřového patra. Tyto důvody vedly správce toku k rozhodnutí přistoupit k finálně i časově náročné rekonstrukci porostů, jejíž první etapu započal v zimním období 2003/2004.

Výsledkem rekonstrukce pak budou porosty diferencované jak prostorově, tak druhově, které mohou splňovat požadovaný bioenergetický potenciál a svou fyzikálně mechanickou účinností chránit břehy společně

s citlivě navrženým stavebním opevněním před erozí. Stávají se rovněž plnohodnotnou součástí ekologické stability jihovýchodní části osoblažského výběžku.

O druhích a způsobu použitého podélného a příčného opevnění na VT Osoblaha se zmíním v příštím článku.

Ing. Viktor Suchoň

Dohoda o spolupráci s rádiem Orion

V uplynulých dnech byla podepsána „Smlouva o informačním partnerství“ mezi našim státním podnikem a Rádiem Orion, respektive jeho provozovatelem Orion, spol. s r.o.

Tato spolupráce spočívá v navázání přímého komunikačního vztahu mezi oběma subjekty, při zajištění informování veřejnosti tzn., že náš podnik bude poskytovat informace o činnosti, kterou zajišťujeme, a která zasluhuje širší publicitu, přímo Rádiu Orion k odvysílání. Nemusíme tedy u zajímavých informací čekat na tiskové konference nebo dotazy novinářů, ale tyto informace budeme prezentovat ve vysílání tohoto rádia.

Rádio Orion se naopak jako náš mediální partner bude zúčastňovat veřejných akcí, které náš podnik pořádá nebo na nichž se organizačně spolupodílíme.

S logem Rádia Orion, které vidíte u tohoto článku, se tedy budeme do budoucna setkávat častěji a častěji.

Šárka Smaržová

Informace z dozorčí rady neboli „bachařky“ se znovu hlásí

Ve dnech 15. a 16. dubna 2004 se konalo na vodním díle Slezská Harta 12. zasedání dozorčí rady státního podniku Povodí Odry v novém složení tak, jak jste již byli informováni.

Generální ředitel měl tentokrát opravdu „horké“ křeslo, neboť program jarní DR je vždy z celého roku nejbohatší. Schvalují se výsledky starého roku (roční účetní závěrka a výsledky hospodaření, rozdělení zisku, výroční zpráva) a zároveň se projednávají podklady pro práci v novém roce (věcný a finanční plán, auditor atd.) a jako každou dozorčí radu nakládání s určeným majetkem, návrhy na změny statutu s.p., případně

jednacího řádu dozorčí rady apod.

Generální ředitel obhájil vše, z čehož vyplynul i milý pohled na výplatní pásku za měsíc duben.

Další jednání dozorčí rady státního podniku Povodí Odry bude podle harmonogramu v září, tak připomínáme naše e-mailové adresy Marie.Krkavcova@pod.cz nebo Ivana.Musalkova@pod.cz, popřípadě osobně Ivana na závodě Frýdek-Místek, Marie na závodě v Opavě – přijďte s podnětnými návrhy, ale pozor – personální záležitosti dozorčí rada nemá v pravomoci.

Vaše „bachařky“ Ivana a Marie

Paradoxy se dějí stále

Jedním ze základních dokumentů, podle něž se řídí činnost státního podniku Povodí Odry je „Statut Povodí Odry, státní podnik“, vydaný zakladatelem, tj. Ministerstvem zemědělství České republiky.

Tento Statut mimo jiné určuje jak a za jakých podmínek je možno nakládat s nemovitým majetkem státu, k němuž má státní podnik právo hospodařit. Jinak řečeno, o jakých nájmech, převodech či zřízení věcných břemen má právo rozhodnout statutární zástupce či management podniku a ke kterým úkonům je třeba souhlasu zakladatele a dozorčí rady.

Tento statut neřešil možnost bezúplatných převodů nepotřebných pozemků na obce a kraje např. při rozšiřování či rekonstrukcích komunikací, křižovatek, mostů atd., kdy například došlo k novému záboru několika čtverečních metrů nové plochy. Po delším jednání o absenci tohoto ustanovení byl statut novelizován a v říjnu 2003 byl vydán nový Statut, který již chybějící ustanovení obsahoval a dokonce upřesňoval, že tyto převody nepotřebných pozemků musí být ekonomicky výhodnější, než následná péče o ně.

Jaké bylo všeobecné překvapení, když v prosinci téhož roku vyšla ve sbírce zákonů novela zákona o státním podniku, která mimo jiné upravuje právě převody státních pozemků na samosprávné celky (obce, kraje), a která říká, že o takových rozhoduje na návrh Ministerstva zemědělství Vláda České republiky.

Nezbylo, než nový statut opět novelizovat a doplněná ustanovení z něj vypustit do podoby původní.

Potvrzuje se, že rozlišovací schopnost Parlamentu České republiky končí u mnohahektarových pozemků typu mošnovského letiště a některé převody v rozměru „drobných“ se buď budou projednávat ve vládě nebo spíše z důvodu časové úspory prodávat za odhadní cenu, tj. v objemu i několika korun českých.

Ing. Čestmír Vlček

Taktické cvičení PŘÍVAL 2004

Ve dnech 2. a 3. června proběhlo rozsáhlé taktické povodňové cvičení s výstižným názvem PŘÍVAL 2004.

Cílem cvičení bylo prověření toku informací a spolupráce mezi ČHMÚ, státním podnikem Povodím Odry, Hasičským záchranným sborem a obcemi, ostrá aktivace povodňových komisí a krizových štábů obcí, nácvik spolupráce povodňových komisí se složkami IZS (integrovaného záchranného systému) a modelové vyhlášení krizového stavu včetně ostrého svolání krizového štábu kraje. Jako podklad byla vzata povodňová situace na řece Opavě v rozsahu katastrofální povodně v červenci 1997.

Cvičení bylo dvoudenní.

První den proběhlo školení starostů obcí s rozšířenou působností - předsedů povodňových komisí o organizaci povodňové ochrany. Na školení zazněly příspěvky ČHMÚ, Povodí Odry, Hasičského záchranného sboru, Policie České republiky,

Krajské hygieny a Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Školení se konalo v budově Povodí Odry v Ostravě.

Druhý den proběhla praktická část cvičení.

Některé obce prováděly jen štábní cvičení - vyřešení modelové situace „od stolu“, jako například evakuaci, čerpání vody ze sklepů, uvolnění upcovaných mostů apod.

Některé obce ale prováděly praktická cvičení se složkami IZS - hasiči, policií a záchrannou službou například odmítnutí evakuace, pokus o rabování v uzavřené oblasti, nalezení mrtvoly apod.

Praktická část cvičení gradovala svoláním povodňové komise kraje a vyvrcholila svoláním krizového štábu kraje a modelovým vyhlášením stavu nebezpečí.

Za státní podnik Povodí Odry se na přípravě cvičení podílel VH dispečink, v průběhu cvičení jsme poskytovali prognózy průtoků a naši pracovníci vodohospodářských provozů se zúčastnili zasedání povodňových komisí obcí s rozšířenou působností. Jednání povodňové komise kraje se zúčastnil i náš generální ředitel.

Cvičení bylo velmi rozsáhlé a ukázalo na slabá místa, kde bude zapotřebí doladit systém povodňové ochrany.

Ing. Jirí Pagáč

Havárie na vodním toku Olešná

Dne 20. 4. 2004 v 9.30 hod. ohlásili hasiči Frýdek-Místek únik nafty z převráceného bagru v toku Olešné asi 200 m pod přehradou. Havarijní služba státního podniku Povodí Odry provedla šetření s MěÚ Frýdek-Místek. Hasiči postavili na toku nornou stěnu, další asanační práce zajišťoval původce Miloš Poláček prostřednictvím firmy Ekoqua ochrana vod, spol. s.r.o. Ve večerních hodinách byly norné stěny odstraněny, další znečištění nehrozilo.

Cvičení na Ostravici

Dne 6. května 2004 pořádal Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství poradou pracovníků vodoprávních úřadů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Na úvod porady proběhla ukázka likvidace havárie na vodním toku, a to v místě havarijního profilu na Ostravici pod ústím Lučiny. V rámci ukázky Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje instaloval v místě havarijního profilu nornou stěnu a následně proběhla neformální diskuse o činnosti státního podniku Povodí Odry a vodoprávních úřadů při likvidaci havárií. V průběhu ukázky si účastníci cvičení mohli prohlédnout havarijní prostředky Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje, na jejichž pořízení se rovněž podílí státní podnik Povodí Odry. Kompletnost nabídky doplnil svým stánkem jeden z největších dodavatelů sorpčních prostředků v kraji firma REO AMOS, spol. s r.o.

Myslím si, že vyměřený čas pro ukázkou byl využit efektivně, a že všichni účastníci byli spokojeni, a to i díky počasí, které k nám bylo velmi příznivé.

Ing. Vladimír Zdráhal

Ryba - potravina pro zdraví a pro chuť

Dnes bych chtěl uvést na stránkách Kapky trochu osvěty a snad i reklamy z trošku jiného soudku, než obvykle. O chovu jsme si toho řekli poměrně dost, ale je tady otázka, proč je třeba ryby konzumovat, jak a kde je nakupovat, a co poté s nimi. Rybí maso je bezpochyby pro lidskou výživu a zdraví cenným přínosem. V posledních letech se často zmiňuje rybí maso v souvislosti s chorobami srdce a cév, také přednosti dietetické jsou neodiskutovatelné. Cholesterol - strašák moderní doby, látka životně důležitá pro organismus, ale vlivem nesprávné výživy a životosprávy ho může v těle vznikat nadbytek a pak se ve formě podobné vosku usazuje v cévách a zužuje jejich průtok. A právě rybí tuk obsahující značné množství nenasycených mastných kyselin pomáhá rozpouštění cholesterolu a zabraňuje vzniku krevních sraženin (trombů). Rybí tuk také pomáhá při prevenci vzniku rakoviny prsu, pomáhá u nemoci jako je astma a artróza. U ryb se není tedy potřeba obávat tučnosti, jako třeba u vepřového a opravdu platí, čím tučnější ryba, tím lépe pro naše cévy. A myslím, že dostat rybí tuk do našeho těla lze i příjemnějším způsobem, než lžičkou, jako kdysi. Domnívat se ale, že rybou na vánoce vše zachráníme, je veliký omyl. Za jakousi spodní hranici konzumace lze považovat 0,5 kg rybiho masa za týden, přičemž je nutné tuto porci rovnoměrně rozdělit mezi mořské a sladkovodní ryby. Každý z těchto druhů má totiž své přednosti. Je tedy varovné, že spotřeba sladkovodních ryb v naší republice se pohybuje pod jeden kilogram za rok (v západní Evropě je to kolem 8 kg a v Asii ještě podstatně více). Mnozí z Vás jistě namítnou, že se musí dívat především do peněženky, vždyť kuře stojí podstatně méně. Je nutné si ale uvědomit pár důležitých rozdílů - kuře je hotové za měsíc až dva, kapr roste čtyři roky, kuřata jsou dopována léčivý už preventivně, kapr žije v přirozeném prostředí a žije se přirozenou potravou s příkrmováním vesměs obilovinami. Těchto rozdílů je mnohem více, ale konzument musí také vědět, kde ryby kupovat, aby ušetřil. Supermarkety sice nabízejí pestrý sortiment ryb a rybích výrobků, ale je to pro ně okrajové zboží, a proto také ceny tomu odpovídají. Ryby u výrobců jsou podstatně levnější, čerstvé a máme větší možnost výběru sortimentu. Proto za levnějšími rybami se vydáme na sádky. Námitkou může být, že

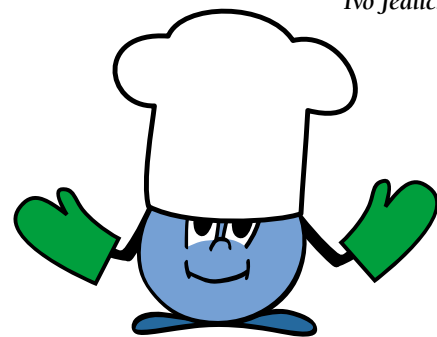
zákazník chce koupit již vykuchanou a naporcovanou rybu, ale čerstvou, ne mraženou. Zde mají producenti (i Povodí Odry) velký dluh vůči spotřebitelům a doufejme, že včas vyslyší hlas trhu. Pouze celoroční nabídka čerstvých, opracovaných a cenově dostupných ryb je cestou, jak se v budoucnu dále rozvíjet a obstát v konkurenci dovozených produktů z ostatních států. Mnohdy kvalita mražených výrobků ze zahraničí zrovna nedělá rybímu masu nejlepší re-

klam u. Na závěr ještě pár zásad pro zacházení s nakoupenými rybami. Živé ryby nakupujeme především v chladnějších obdobích, čím studenější voda, tím nám ryba déle vydrží. Nesnažme se převážet živé třeba pstruhy, jejich nároky na kyslík jsou veliké a bez speciálního prokysličování je přeprava riskantní. Když už máme kapra doma ve vaně, není ještě vyhráno. Voda ve vodovodní síti není ideální pro život ryb, obsahuje málo

kyslíku a také chlór nemají ryby v oblibě. Nesnažme se rybám přilepšovat teplou vodou - „ať se chudáci trochu ohřejí“ ne, platí čím studenější, tím lepší. Přesto lze rybu, hlavně tedy kapra ve vaně nějaký čas uchovat, vždyť jde o českou tradici (myslím, že zachování alespoň některých tradic pro další generace je v dnešní uspěchané době velmi potřebné). Ale, co když se ráno probudíme a kapr plave břichem vzhůru? Obezřetnost nám velí - pryč s ním. Ale je to zbytečné, protože ryba je studenokrevný živočich a rozkladné procesy v mase probíhají jinak než u teplotokrevných. Ale i zde platí - všeho s mírou. Pokud ryba ležela přes noc, nemějme obavy, když leží ve vaně den, dva, je nutné ji vyhodit. O zpracování ryby by se dalo psát ještě hodně dlouho a o úpravách ještě déle. To přenechám jiným. Pokud mohu doporučit, v kuchyni milovníka rybích pokrmů by neměla chybět kniha „Rybí receptář Miloše Štěpničky“. Tato kniha přináší nejen spoustu rad a receptů, ale také zábavné čtení a pohled člověka, který rybami žije celý život. Pokud by jste chtěli poradit, jsme zde také my, pracovníci z Vaší firmy a rádi Vám rybu nejen prodáme, ale i podáme ty základní informace, které budete chtít vědět. Začněte alespoň Vy vylepšovat národní bilanci spotřeby ryb, děláte to především pro sebe.

Ivo Jedlička

Kapr jediné na Vánoce a jediné jako řízek?

No to snad ne!

Už jste někdy, ženské, zkusily poklást pekáček plátky špeku, na to porce kapra posolit, posypat tymiánem (opatrně, je dost aromatický) a přikrýt zase plátky špeku? Zapečeme asi padesát minut.

Už jste někdy zkusily opéct pstruhy na sádle, anglické slanině, přidat proužky papriky, rajčat a nakonec (aby se nepřipalovala) cibuli?

A dále, už jste ochutnali rybí salát? Je trochu pracnější - jako všechno dobré - ale stojí za to. Dvě půlky kapra uvařím s Podravkou, bobkovým listem, pepřem a cibulí. Mezitím nastrouhám nahrubo čtyři velké mrkve a nadrobno nakrájím tři cibule. Nastane méně oblíbená část - obírám kapra z kostí. Maso smíchám s mrkví, cibulí a ma-

lou tatarskou. Přiliju asi deci octa a nechám proležet. S čerstvým rohlíkem, bílým vínem nebo pivem je to skvělá chuťovka.

Umíte nakládat okurky? No tak to zvládnete i nakládané kapří řízky - pochoutku jako hrom. Ať se ta práce vyplatí, nasmažím si tak třicet řízků. Nakrájím horu cibule, čím víc, tím líp. Uvařím si nálev DEKO (asi 3 ks). Až to všechno vychladne, nachystám si 2-3 pětilitrové láhve a pekně skládám nastojato řízky a prospávám hodné cibuli. Nakonec zaliju nálevem. Dám do chladu a hlídám, ať je maso stále ponořené, jinak by na vzduchu chytlo plíseň. Nejhorší na tom je, že se to může jíst nejdříve za 10 dní, kostičky pak budou úplně měkké.

Dobrou chuť přeje rybářova žena.

Pavla Jedličková

Proč je tráva zelená

– aneb Bližší pohled na fotosyntézu

Takovou otázku si klade mnoho lidí, dokonce ještě ve svém mládí. Dostali jste uspokojivou odpověď? Pokud ne, mohou nás takové otázky přimět, abychom se na všední věci, které považujeme za samozřejmé, podívali pozorněji.

Dokonalá továrna

Abychom pochopili, proč je tráva zelená, představme si něco, co s trávou nemá zdánlivě nic společného. Zkuste si představit dokonalou továrnu. Taková továrna by měla pracovat tiše a vypadat přitažlivě. Neměla by znečišťovat ovzduší, naopak její provoz by měl být životnímu prostředí prospěšný. Její výrobky by byly užitečné, dokonce životně důležité. Samozřejmě by měla pracovat na sluneční energii, nemyslíte?

Aby byl provoz efektivní, využívala by sluneční „pohon“ mnohem lepšími kolektory, než jaké dokáže dnes vyrobit člověk. Jejich výroba a vlastní provoz by byl vysoce účinný, laciný a neznečišťoval by životní prostředí. Tato továrna by sice využívala ty nejvyspělejší technologie, ale dělala by to nenápadně – bez neočekávaných problémů a poruch, jež jak se dnes zdá, nejvyspělejší technologie vyžaduje. Očekávali bychom samozřejmě, že taková továrna bude plně automatizovaná, že ke svému chodu nebude potřebovat pozornost člověka.

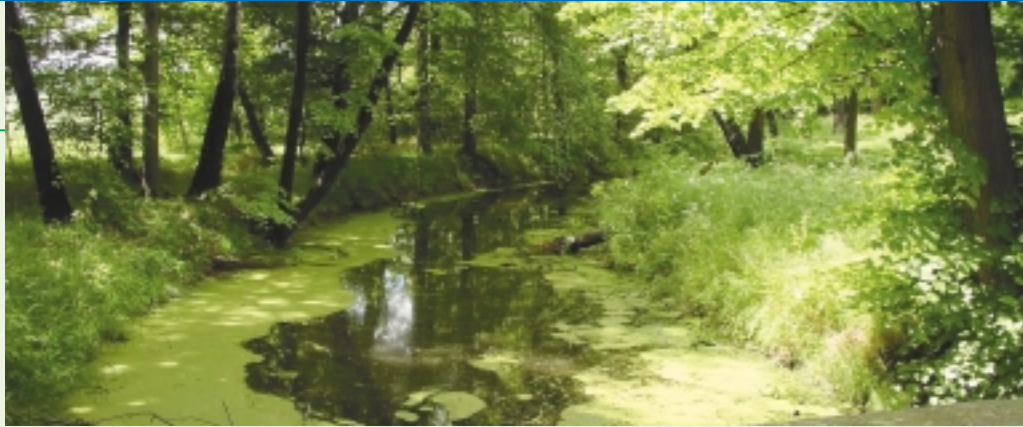
Ano.

Sama by se opravovala, sama by se udržovala v chodu a dokonce by se sama rozmnožovala. Myslíte, že taková továrna je science fiction? Vůbec ne, vždyť dokonalá továrna je tak skutečná, jako tráva pod našima nohama, květina v naší kanceláři, či stromy kolem nás.

Dokonalou továrnou je každá zelená rostlina!

Zelené rostliny pracují na sluneční energii a z oxidu uhličitého, vody a nerostných látek vyrábí potravu – přímo či nepřímo – pro téměř všechny životy na planetě Zemi. Při tomto procesu obnovují atmosféru. Odstraňují totiž oxid uhličitý a uvolňují čistý kyslík. Všechny suchozemské zelené rostliny takto vyprodukuje ročně asi 150 až 400 miliard tun cukru. Dělejí to tak, že pomocí sluneční energie odstraňují z molekul vody atomy vodíku a připojují je k molekulám oxidu uhličitého ze vzduchu. Tak mění oxid uhličitý na uhlohydrát, neboli cukr.

Tomuto pozoruhodnému procesu se říká fotosyntéza. Rostliny pak mohou použít své nové molekuly jako zdroj energie. Mohou je také spojovat a vytvořit z nich škrob jako zásobárnu potravy anebo celulózu – pevnou vláknitou hmotu, která tvoří pletiva rostlin. Jen si to představte. Ohromná sekvoje, která se tyčí do výše devadesáti metrů, vyrostla,

téměř ze vzduchu, vody a minerálních látek. Na bezpočetných milionech mikroskopických „montážních linek“ se zpracovávala vždy jedna molekula oxidu uhličitého a jedna molekula vody, hezky po řadě. Ale jak?

Podívejme se na „motor“.

Udělat sekvoji z pouhého vzduchu (a vody a trochy minerálních látek) je skutečně něco úžasného, ale není to žádné kouzlo. Je to výsledek inteligentní konstrukce a technologie, která je mnohem důmyslnější než kterákoliv z těch, jež vyvinul člověk. Vědci pomalu odsouvají víko „černé skřínky“ fotosyntézy a v úžasu zírají na neskonale důmyslné biochemické pochody Krebsova cyklu, které se dějí uvnitř. Podívejme se blíže na „motor“, který pohání téměř všechny životy na planetě Zemi. Snad začneme v matných obrysech spatřovat odpověď na otázku – proč je tráva zelená.

Pod mikroskopem se zelený list již nejeví jako zcela zelený, jako když jej vnímáme pouhým okem. Jednotlivé rostlinné buňky, které vidíme pod mikroskopem, tak zelené nejsou. Jsou většinou průhledné, ale každá obsahuje padesát až sto drobných zelených teček. Tyto tečky, nazývané chloroplasty, obsahují chlorofyl – barvivo citlivé na světlo. A právě zde se odehrává fotosyntéza.

Co se však děje uvnitř chloroplastů?

Chloroplast je jako drobný váček, uvnitř kterého jsou ještě menší váčky zvané tylakoidy. Konečně jsme tedy zjistili, kde je v trávě to zelené. Zelené molekuly chlorofylu jsou zabudovány do povrchu tylakoidů, ale ne náhodou. Jsou v pečlivě zorganizovaných skupinách, které se nazývají fotostémy. Ve většině rostlin jsou dva druhy fotostémů, fotostém I a fotostém II. Fotostémy pracují jako specializované výrobní čety v továrně; každá z nich provádí v procesu fotosyntézy konkrétní specializovanou řadu kroků.

Odpad, který se nehodí.

Jak sluneční světlo dopadá na povrch tylakoidu, lapají jej shluky molekul chlorofylu z fotostému II, kterým se říká světlosběrné komplex. Těmto molekulám obzvláště záleží na tom, aby absorbovaly červené světlo určité vlnové délky. Na jiných místech tylakoidu čekají Fotostémy I na světlo trochu větší vlnové délky. Přitom jak chlorofyl, tak některé další molekuly, například karo-

tenonoidy, absorbují modré a fialové záření polychromatického slunečního světla.

Proč je tedy ta tráva zelená?

Všechny vlnové délky světla, které na rostlinu dopadají, jsou pro rostlinu užitečné, kromě světla zeleného, a tak rostlina zelené světlo prostě odráží pryč, do našich čekajících očí a fotoaparátů. Jen si pomyslete! Jemná jarní zeleň i syté, smaragdové zelené barvy léta jsou výsledkem toho, že tyto vlnové délky rostlina ocenit neumí, ale my ano! Na rozdíl od znečištění a odpadu lidských továren se toto „odpadní“ světlo jistě nemarní, když se díváme na krásnou louku nebo les a občerstvujeme svou duši příjemnými barvami života. Získali jsme tedy uspokojivou odpověď na otázku „Proč je tráva zelená“? Určitě ano.

V dalším zkoumání průběhu fotosyntézy budeme pokračovat příště.

Připravil Ing. Viktor Suchoň

Panenské lesy ničí globální změna klimatu

Studie zveřejněná v prestižním vědeckém týdeníku Nature upozorňuje na alarmující skutečnost. Pralesy Amazonie považované za nedotčené lidskou civilizací podléhají dramatickým změnám. Rychle rostoucí stromy rostou v posledních letech ještě rychleji a vytlačují druhy stromů s pomalejším růstem, které však mají kvalitnější dřevo. Druhové složení „nedotčených“ pralesů se tak nepozorovaně mění. Na vině je vzestup koncentrací oxidu uhličitého v ovzduší vyvolaný spalováním fosilních paliv. Tento plyn slouží rostlinám jako základní stavební látka pro fotosyntézu a „hojně prostřený stůl“ s oxidem uhličitým využívají přednostně rychle rostoucí tropické dřeviny. Odborníci pochybují, že by tento efekt zůstal omezen jen na oblast Amazonie. S vysokou pravděpodobností dochází k podobným změnám druhového složení i v jiných částech světa. Ústup pomalu rostoucích dřevin s tvrdším a kvalitnějším dřevem může snížit schopnost pralesů „odsávat“ oxid uhličitý z atmosféry. Dnes likviduje amazonský prales asi 10 % oxidu uhličitého vyprodukovaného na Zemi spalováním fosilních paliv.

Připravil Ing. Viktor Suchoň

Lososi znečišťují aljašská jezera

Tahy lososů opěvované v dobrodružné literatuře se stávají vzácností. Lososů ubývá, takže někteří už se dostali na seznam druhů ohrožených vyhoubením. Jejich záchrana není jednoduchá. Lososí plůdek odchovaný v sádkách nemá potřebné návyky. Neumí si najít ve volné přírodě dostatek potravy a při střetech s přirozenými nepřáteli je zoufale naivní. Z vysázených mraků plůdku přežívá v řekách jen nepatrný zbytek. Ten je nadále ohrožován znečištěním řek.

Teď se ale ukazuje, že někteří lososi s sebou na trdliště přinášejí i jedovatý náklad v podobě polychlorovaných bifenyly (PCB). Tyto látky produkované člověkem se dostávají do životního prostředí a značná část jich končí v moři. Litř mořské vody proto obvykle obsahuje 1 nanogram PCB. Gram tuku v těle lososa může obsahovat až 2.500 nanogramů PCB. Když se lososi vydají na cestu ze špinavého moře, přes ještě špinavější řeky do trdlišť v relativně čistých jezerech Aljašky, nesou PCB s sebou. Po vytržení lososi hynou, jejich těla se rozkládají a PCB se uvolní do životního prostředí. Množství PCB v sedimentech osmi „panenských“ jezer přímo odpovídá množství lososů, kteří se sem připlouvají třít. Návrat lososů do jezer funguje jako biologická puma, která dostává PCB do relativně čistých jezer, kde mohou být významně ovlivněny nejen lososí plůdky, ale i predátoři, jako medvěd, orel bělohlavý i člověk.

Tah lososů byl vždycky zdrojem živin, které tyto ryby přinášely z mořských ekosystémů do ekosystémů sladkovodních. Organická hmota těl uhynulých lososů hrála v koloběhu živin významnou roli. Teď ale, samozřejmě s přičiněním člověka, přírodu ohrožuje.

Připravil Ing. Viktor Suchoň

Bude se natáčet

V jarních a letních měsících budeme moci být svědky zájmu filmových štábů o některá vodní díla a objekty, které jsou ve správě státního podniku Povodí Odry. Tento zvýšený pohyb bude zřejmý po území prakticky celého povodí, zejména pak za příznivého slunečního počasí.

Důvod je dvojitý:

1. Náš podnik připravuje vydání propagačního CD profilu o činnosti podniku. Vedle písemných údajů, běžných pro „papírové“ propagační materiály bude CD obsahovat poměrně velké množství fotografií současných i historických, schémat, grafů a dalších obrazových materiálů. Vedle statických obrázků bude doplněna i řada videoklipů – ať už stávajících z dosavadních staveb, oprav, povodní atd., tak i nových dokumentů, které se budou v tomto období natáčet. Termín dokončení CD je stanoven na konec srpna letošního roku.

2. Pražský štáb bude natáčet dvacetiminutové TV programy o činnosti jednotlivých podniků Povodí včetně našeho. Tyto pořady vznikají pro potřeby a na přání Ministerstva zemědělství jako zakladatele stánků podniků Povodí. Také tento pořad – i když ve stručnější podobě – bude zahrnovat řadu snímků, které budou autoři pro potřeby pořadu natáčet. Nutno dodat, že v tomto pořadu budou i někteří naši kolegové vystupovat a komentovat některé tematické okruhy tak, aby byl film pestřejší a neobsahoval pouze odborný komentář, čtený hlasem profesionálního herce.

Můžeme se těšit, že se tyto pořady objeví i v běžném vysílání ČT a že naši účinkující kolegové nezačnou uvažovat o změně profese směrem k dráze filmových hvězd.

Ing. Čestmír Vlček

Dětský den v Domášově

Byl pořádán pro děti zaměstnanců správy Povodí ve dnech 4.-5. 6. 2004.

Celkový počet účastníků byl 40, z toho 20 dětí ve věku 3-15 let.

Pobyt byl od pátečního večera provázen nepřízní počasí, které však díky organizátorům a nadšení dětí nemělo na celý program téměř žádný vliv.

V pátek proběhl seznamovací večer s táborákem a volným programem. V sobotu dopoledne děti soutěžily v Domašovském pětiboji zakončeném společným hledáním pokladu.

Samostatnou disciplínou byla „hecovka“ pro tatínky, kteří závodili s kolečkem naloženým svými dětmi. Zpestřením zpáteční cesty do Ostravy pak byla zastávka v Jeskyních na Pomezí.

Bude skvělé, když se z této akce stane každoroční tradice, na kterou budou děti společně se svými rodiči rádi jezdit.

Tímto chci poděkovat vedení našeho podniku za nejen finanční podporu a týmu organizátorů za celou přípravu a realizaci Dětského dne.

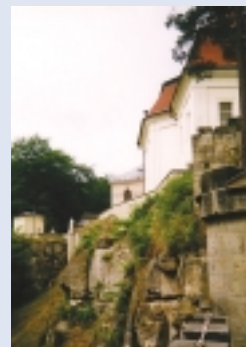
Ing. Martin Lepík

31. ročník VH50

Jak již většinou víte, 31. ročník tohoto slavného pochodu pořádá letos 18. září Povodí Labe v Českém ráji v malebném prostředí přírodního parku Maloskalsko. Jako vždy jsou stanoveny dvě turistické trasy: pro slabší chodce 27,5 km a pro zdatnější chodce 40,5 km, a taky v posledních letech velmi populární trasa pro cyklisty (60-70 km).

Jako každý rok se v sobotu večer koná večírek, na kterém i ti, co se do cíle dobelhali na pokraji sil, skotačí na parketu do pozdních nočních hodin.

Náš podnik má jako obvykle jednu z nejsilnějších výprav – předběžně se přihlásilo 43 turistů. Už názvy míst, kterými budeme procházet, zní kouzelně (Bartošova Pec, Betlémský Mlýn,

Klokočí aj.) a kouzelná je i okolní krajina, zejména za hezkého počasí. Nezbyvá nám, než doufat, že počasí se na nás vyřádilo už vloni na Bouzově, a že letos k nám bude milosrdnější.

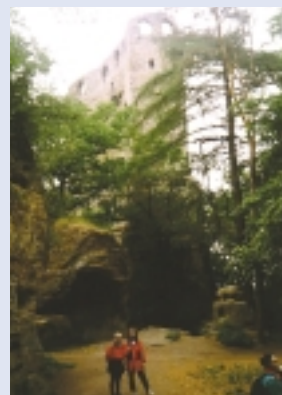
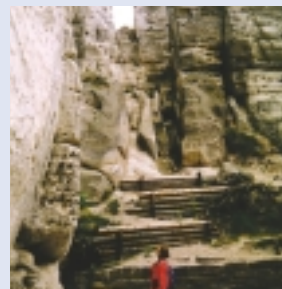
Bližší informace včetně mapky a fotografií z této oblasti najdete na internetových stránkách Povodí Labe – www.pla.cz v rubrice Sport – VH50.

Pamětníci dobře vědí, že tato akce, na

které se zas po dlouhé době setkají s kolegy a kamarády z jiných Povodí, bývá moc krásná a dlouho se na ni v z p o m í n á . A kdyby pamětníkům paměť přece jen malinko selhávala, mohou si historii pochodu osvěžit z uvedené tabulky.

Takže, přeji krásné počasí, dobré boty a dobrou náladu!

Marie Mielková

Penzion Povodí - místo, kam se vracím rád

Když jsem byl požádán o napsání příspěvku do podnikového časopisu Kapka, napadlo mě, že bych měl zvolit téma blízké nadcházejícímu období roku, létu - času dovolených.

Kde lze strávit příjemnou dovolenou, a to v jakémkoliv ročním období se každoročně přesvědčuji na našem rekreačním zařízení v Domášově u Jeseníku.

A že vím o čem hovořím je zřejmé i z počtu pobytů, které jsem tam absolvoval. Vždyť jen letos jsem na Domášově (prozatím) strávil 12 dní.

Rekreační středisko v Domášově vedl od jeho uvedení do provozu v roce 1973 do roku 1984 p. Alois Sobotka, od roku 1984 do 31. 5. 1995 p. Manfréd Neugebauer a od roku 1995 je zařízení v pronájmu.

Zde musím uvést, že poslední nájemce, Ing. Jiří Kučera, pokračuje v tradici pohos-

tinnosti, kterou jsem zažíval od roku 1988, kdy jsem začal jezdit na Domášov a vytváří pro nás, rekreanty, skutečně domácí prostředí tak, jak ho znám za „éry" Manfréda Neugebauera.

Pobyt charakterizuje snaha a zájem vyjit vstříc všem požadavkům vznesených ze strany ubytovaných, dále pak výborná strava a milý personál.

Po rozsáhlé rekonstrukci objektu, na jejíž zdárném průběhu se nemalou měrou podílel jako stavební dozor Ing. Josef Holub - vedoucí VH provozu Jeseník, doznal objekt změn tak značných, že jsme při první návštěvě zůstali stát s „otevřenými ústy". Prostě krása, kdy z turistické ubytovny se rázem stal penzion hodný 21. století.

V současné době Ing. Holub zajišťuje opravu stávajícího hřiště, které bude sloužit rovněž jako tenisový kurt. Tím se jen roz-

roste výčet sportovního vyzítí a rovněž je pamatováno i na případné nevlídné počasí, kdy lze strávit příjemné chvílky u stolního fotbalu, biliáru popř. elektronických šipek. Jsou zde výborné podmínky pro turistiku, horskou cyklistiku a v zimě je okolí chaty ideální pro provozování zimních běžeckých sportů.

Lýžařské středisko Červenohorské sedlo pak dává záruku kvalitního sjezdového lyžování.

Je s podivem, že jen malá část zaměstnanců využívá možnosti pobytu na tomto zařízení, vždyť zvýhodněná cena pro zaměstnance za polopenzi 150,- Kč/den/dospělá osoba a 100,- Kč/den/dítě do 10 let je tak nízká, že bych se tam nejlépe přihlásil k trvalému pobytu.

Ing. Petr Kuhejda

Historie pochodu VH50

Ročník	Rok	Místo
1.	1973	3 beskyd. vrcholy (Taneč., Smrk, Travný)
2.	1974	Jeseníky (Dětřichov - Domašov)
3.	1975	Jeseníky
4.	1976	Jeseníky
5.	1977	Velké Karlovice, hřeben Javorníků
—	1978	NEKONALA SE
6.	1979	Jizerské hory
7.	1980	Krkonoše
8.	1981	Šumava - Železná Ruda
9.	1982	Českomor. vysočina - Nové Město
10.	1983	Nový Bor
11.	1984	Štěchovice - Slapy
12.	1985	Chrudimka
13.	1986	Adršbach
14.	1987	Krušné hory - Boží Dar
15.	1988	Rožnov pod Radhoštěm
16.	1989	Moravský Kras

Ročník	Rok	Místo
17.	1990	Ašsko (část Německem)
18.	1991	Koloděje nad Lužnicí
19.	1992	Svatý Kopeček - Olomouc
20.	1993	Nové Město nad Metují
21.	1994	Jizerské hory
22.	1995	Šumava - Lipno
23.	1996	Kralický Sněžník
24.	1997	Štramberská vrchovina
25.	1998	Orlické hory
26.	1999	Povodí řeky Sřřely
27.	2000	České Švýcarsko
28.	2001	Novohradské hory (část Rakouskem)
29.	2002	Želiv a okolí
30.	2003	Bouzov a okolí
31.	2004	Český ráj - Maloskalsko

Tučně - pořadatelem bylo Povodí Odry

Životní a pracovní jubilea II/2004

Životní jubileum - 50 let

Badura Josef
Středisko Osoblaha, vodohosp. dělník

Skalková Zdeňka
VHP Frýdek-Místek, evident

Ing. Horák Jiří
Odd. správy IS a aplikací
programátor výpočetních systémů

Ing. Mašková Eliška
Oddělení péče o jakost vod
ved. odd. péče o jakost vod

Životní jubileum - důchodci

Drabinová Pavla
Odbor vodohospodářské laboratoře

Ing. Kreuzová Marta, Odbor VHKL

RNDr. Ryška Antonín
Odbor vodohospodářské laboratoře

Lutišanová Marie, VD Kružberk

Lazebníček Václav, VHP Skotnice

Rozsypalová Erika, VHP Opava

Ing. Jindra Miroslav, Správa závodu Opava

Oříšková Marta, VHP Jeseník

Lukačovičová Anna, VHP Český Těšín

Pastva Adam, Doprava a mechanizace

Rozbroj Bronislav, VD Těrlicko

Pracovní jubileum - 5 let

Poláková Anna
VHP Ostrava, uklízeč

Jandl Jaromír
Odbor vodohospodářský dispečink
vodohospodářský dispečer

Ing. Básti Robert
Odbor informatiky
ved. odd. systém. prostř. a provozu

Belas Martin
Odbor informatiky, správce sítě

Jiránek Petr
VHP Ostrava, vodohosp. dělník

Pracovní jubileum - 10 let

Ing. Teuchner Roman
Odbor informatiky
ved. odd. správy inf. systémů a ap

Pracovní jubileum - 15 let

Milerský Radek
Dílny a údržba, provozní elektrikář

Katauer Milan
VHP Vodní díla, vedoucí hrázný - jezny

Marčíšovský Josef
VHP Skotnice, vodohosp. dělník

Sportovní červen

Podnikové vodohospodářské sportovní hry se letos konaly dne 18. června a starost s organizací si vzal na svá bedra opavský závod. Samotné soutěže pak proběhly na sportovištích v areálech Integrované střední školy (dále jen ISŠ), Správy spojů a hřišti závodu Opava.

Malá kopaná se hrála na travnatém hřišti ISŠ. Na soupiskách jednotlivých družstev se objevili tito hráči (bez titulů): Opava (Hlaváček, Konečný, Krátký, Lukáč, Přidal,

Šulák), Frýdek-Místek (Bystroň, Filip, Chwistek, Jadlovec, Mývalt, Stavař, Drobek), Ostrava (Básti, Galus, Horák, Kubica, Teuchner, Vařecha, Vymětal).

Volejbal se odehrál venku na dvou antukových hřištích v areálu ISŠ za účasti: Opava A (Hrabíková, Kuhejdová, Krkavcová, Pilavková, Růckerová, Válková), Opava B (Kuhejda, Limberk, Samel, Tkáč, Vrága),

Frýdek-Místek (Peterek, Popieluch, Svobodník, Štverák, Tučný), Ostrava A (Biksadský, Schneider, Hrubá, Kryml, Mojžíšková, Skalník), Ostrava B (Davidová, Glac, Groholová, Lepík, Mokrosch, Trlicová, Benešová, Pustějovská, Klimonda).

Stolní tenis se hrál v tělocvičně ISŠ. Opava (Čeplová, Halfarová, Semančík), Frýdek-Místek (Ondřejček Jakub, Ondřejček Jan), Ostrava (Tomaňová, Ullmannová, Hýl, Šeliga, Štrajt, Zdráhal).

Tenis se hrál na hřišti Správy spojů za účasti: Opava (Zich), Frýdek Místek (Janíček, Šafránko).

Běh terénem se uskutečnil v okolí závodu Opava a jednotlivé závody reprezentovalo pár nadšenců, konkrétně: Opava (V i c h o v á , Kunze, Najser), Frýdek-Místek (Varadi).

Nohejbal se odehrál na hřišti PD Opava a hráli: Opava (Hoferek, Hruška, Kunz, Maiwald, Marko, Parák, Piatke, Pivovarník, Urban st., Urban ml.), Frýdek-Místek (Babjar, Pavlas).

Další foto: www.pod.cz/aktuální informace

Závěrem bych chtěl všem aktérům, ať pořadatelům, tak sportovcům poděkovat za krásný den a dovoluji mi připomenout, že letošní XXVIII. ročník VHSŠ se koná od 19. do 22. srpna v Olomouci s tím, že organizátorskou štafetu převzalo Povodí Moravy, státní podnik.

Držte nám pěsti.

Ing. Petr Kuhejda